

KrøderbaneNytt

Nr. 4/2024 – desember 2024

Utgitt av Norsk Jernbaneklubb, driftsavdeling
Krøderbanen. Vestsidveien 4, 3535 Krøderen

Org. nr. 996 366 243

Bankforbindelse: Sparebank 1 Sørøst Norge:

2480.51.02868

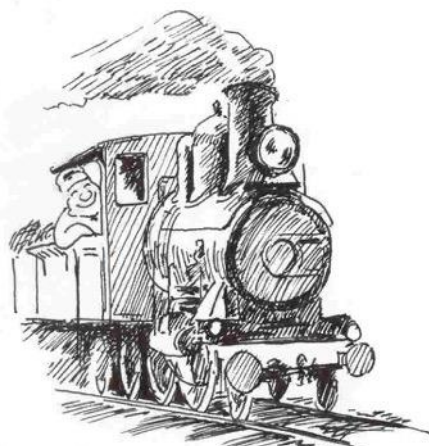
www.kroderbanen.no

Ansvarlig redaktør: Henrik B. Backer

Dagfinn Lunner, redaktør

e-post: dagfinn.lunner@gmail.com

Tlf.: 99 52 74 50

Vogn- og lokomotivmagasinet I god rute

Et etterlengtet vogn- og lokomotivmagasin er under oppføring på Kløftefoss.

Mannskaper fra Borga Stålbygg AS

Magasinet er ca. 80 m. lagt og får 2 spor.

Nytt fra Buskerudmuseet

Av seksjonsleder Stein Rudi Austheim
for Krøderbanen og Hallingdal Museum

Da går vi mot årsslutt og vi har hatt et godt år som museum. Som dere vet så fikk museet 5 millioner ekstra gjennom statsbudsjettet og det har hjulpet veldig på i forhold til de større prosjektene vi trenger penger til. Besøkstalla ser ut til å stabilisere seg etter pandemien, men vi ser at vi har kapasitet til å ta imot enda flere besøkende.

Øke egeninntektene

Vi som jernbanemuseum driver ikke bare 10 søndager om sommeren, men har hele året til rådighet og vi er godt i gang nå med å bygge vår nye utstilling i godshuset, noe som vil gjøre at vi kan utvide åpningstidene våre samt øke besøkstalla. Det blir mer og mer krevende å drifte et museum, alt er blitt dyrere noe som gjøre at vi må prioritere riktig. Heldigvis så har museumsjernbanene blitt tilført mer midler og det jobbes med å få dette beløpet høyere. Men vi må også se selv hva vi kan gjøre for å øke vår omsetning og da blir en ny utstilling en god tilvekst. Hele utstillingen vil bygge rundt damplok nr. 207 og om hvordan det tekniske fungerer, samt historien om Krøderbanen. Vi vil da få muligheten til å ta imot skoleklasser i et mer strukturert og mer lærerikt opplegg som

vår museumspedagog Endre Opheim vil stå for. Utstillingen skal stå klar 29. juni neste år.

Flere prosjekter og planer

Så tilbake til de 5 ekstra millionene, det ligger mye jobb og planlegging i forkant for å bruke de midlene, det være seg anbudsrunder og prosjektering. For vårt nye magasin på Kløftefoss så var vi allerede godt i gang og med de ekstra midlene vi fikk fra NJM og Olav Thon Stiftelsen slik at vi kunne starte ganske raskt med det prosjektet. Der er vi godt i gang som dere ser på bildet. Den skal stå klart i mars 2025. Vi jobber nå med å få inn priser på strøm, lys og varme. Selve magasinet kommer på rundt 6, 5 millioner kr.

Det andre vi skal bruke midlene på er Hære overgang, her skal anbudet ut nå i disse dager og arbeidet skal stå ferdig før sesong. Noen deler slik som nye skinner er allerede levert til oss og det er en god plan for signalanlegget så her skal alt være i rute slik som det ser ut nå. Prislappen her er på rundt 3, 5 millioner.

Finn Holom, Helge Lindholm, banemester Jan Erland Asbjørnhus og meg har hatt noen møter der vi har sett på svingskiva i Vikersund. Vi hadde et godt møte med Modum kommune for noen uker siden der vi gikk igjennom planen vår, de på sin side hadde ikke noen innsigelser. Da er neste steg å få Norconsult til å få tegnet det skikkelig inn i et plankart. Etter det så vil vi

kontakte Bane Nor og få en velsignelse før vi da kan starte arbeidet, så mitt mål er få dette på plass i 2026.

Vi skulle egentlig begynne arbeidet med ny perrong på Kløftefoss, men det fikk vi rett og slett ikke tid til, men alt av materialer er i hus og plattformen skal stå klar til sesongen neste år.

Vi har nå over tre år tatt og vedlikeholdt hver stasjon. I år var det til slutt Krøderen stasjon som fikk etterlengtet vedlikehold, stasjonsbygningen og godshuset ble malt, godshuset trengte også litt mer restaurering i tak så nå vil bygningene våre stå godt i flere år til. Vi har også satt opp skilt-stativ flere plasser på stasjonen og Endre Opheim er i slutfasen med å gjøre ferdig skiltene som vil fortelle litt om hver bygning på stasjonen. Det viktigste et museum gjør er formidling og dette vil gjøre det enda mer enklere for våre besøkende å lære mer.

Vi har hatt fokus på grøfting og stikkrenner langs sporet i år og dette arbeidet vil vi fortsette med til neste år, vi har enda litt igjen etter uværet Hans som vi må rette opp i, men infrastrukturen blir bedre for hvert år og vi fikk i år skiftet en god del sviller.

Billett-trykkeriet må flyttes

Som flere vet så måtte vi flytte billett-trykkeriet fra Nordstrand, det meste står nå lagret i en hall

på Snarum, Odd Arne Lyngstad har tegnet et forslag til en ny bygning til trykkeriet, det vil bli stående på Kløftefoss stasjon og vårt mål er å få til toaletter der også. Vi må få lagt ned et minirensanlegg samt borre etter vann så det er litt jobb for å få dette til, men en viktig jobb. Det arbeides nå med prosjektering og priser slik at vi kan få sendt inn søknader.

Ny lokstall/magasin

Lokomotivstallen på Krøderen har som kjent ikke gode nok arbeidsforhold for drift og vedlikehold av damplokomotiver. Oppfyring av damplok vinterstid er utelukket. Thomas Bolstad (tv) og Helge Nordbakken gjør det beste ut av det.

Billedtekst: Dagfinn Lunner

Foto: Gjermund Hansen

Buskerudmuseene og NJK- Krøderbanen er godt i gang med å planlegge ny lokstall på Kløftefoss, den vil bli like stor som verkstedet og

vil huse flere damplok, her vil vi også borre etter vann slik at vi kan fylle på med vann, det vil også bli lagt opp til lastemuligheter for kull. Vår nåværende lokstall på Krøderen st. begynner å bli for liten for vår drift og den behøver også mye restaurering og det vil komme på flere millioner. Vår nye lokstall vil komme på rundt 7 millioner eks. mva. Planen er å bygge lokstallen der Tingvalla står nå og så flytte Tingvalla ned i de andre sporene. Vi må også inn med ny trafo da vår strømforsyning vil bli for liten med det vi har i dag på Kløftefoss. Det nye magasinet som vi bygger nå, skal som sagt også få strøm og varme så vi må øke kapasiteten.

Viktig å se hverandre

Det gjøres en stor innsats av NJK- Krøderbanen og Buskerudmuseene for å holde banen og det rullende materialet vedlike og at alt skal gå som det skal gå. Vi er et ganske stort museum med mange roller og det kan muligens være vanskelig å se hele bildet da en ofte er opptatt med det spesielle prosjektet eller den oppgaven en er satt til å gjøre. Men det er viktig at vi løfter blikket og anerkjenner hverandre, for alle er et viktig tannhjul i dette for at vi sammen skal få det til å gå rundt. Så viktig at vi ser hverandre og samarbeider godt, det har vi alle et ansvar for å jobbe mot.

Det er mye mer som det jobbes med på museet, men det kan vi ta en annen gang.

Jeg vil takke alle for året som har gått og jeg gleder meg til neste år, det er mange nye og gøy arbeidsoppgaver som venter på oss også til neste år.

Ønsker alle en god jul og et godt nytt år!

Driftsgruppens julebord

Drøyt 30 personer deltok på julebordet som Inger-Sofie Kjeldaas, Linda Kjeldaas og Elisabeth Ruud Nøkleby rigget til i god Krøderbanestil. I tillegg til julemat var det mulig å få godbiter fra grønnsakstoget som avbildet.

Foto: Henrik B. Backer

Ny båndsliper til verkstedet

Av Odd Arne Lyngstad

Til verkstedet er det kjøpt inn en ny stor kraftig båndsliper til erstatning for den gamle som gikk i stykker. Den nye båndsliperen har eget avslag for å minske støvplagen ved sliping.

Den skal ikke benyttes til sliping av treverk eller aluminium på grunn av (stor) brannfare. Det har allerede kommet positive tilbakemeldinger på nykjøpet.

Den nye opplæringslederen

Opplæringsleder Pål Stian Wahlquist tar på seg nye oppgaver på Krøderbanen.

Utfordringer liker jeg sier den nye opplæringslederen på Krøderbanen

Pål Stian Wahlquist har overtatt rollen som opplæringsleder på Krøderbanen, og KrøderbaneNytt er frampå med et intervju. Jeg

ser det som en stor utfordring å begi meg ut på denne oppgaven, sier Pål Stian.

Vi er et team. Sammen med meg har jeg Rune Vindholmen og Erik Nøkleby. Vi arbeider med å få en status på situasjonen og prøver ta igjen noe etterslep. Vi skal sørge for at de som er i et opplæringsløp skal få anledning til å fullføre uten at de må vente uforholdsmessig lenge. Jeg mener også at kandidatene selv må utvise interesse, og de må ikke vente på opplæringsutvalget skal pushe på. Vi skal prøve å legge forholdene til rette så godt vi kan.

Aktuelle kandidater som har lyst til å være med på togframføring må melde sin interesse til oss i opplæringsutvalget. Det stilles krav; både egnethet og skikkethet, og ikke minst må kandidatene tilfredsstille helsekravene.

Vi holder løpende kontakt med Tjenestekontoret, sier Pål Stian. De kjenner hvor skoen trykker, og ser hvor det er behov for påfyll med personale med sikkerhetsmessige godkjenninger.

Pål Stian sier at opplæring til sikkerhetstjeneste er forholdsvis lang prosess. Alle som skal ha sikkerhetstjeneste må gjennom sporskifterkurset (skifteinstruksen) som er grunnleggende for alle tjenestegrener. Her får en opplæring i skiftetjeneste, sikring av

sporveksler og togveier, håndbremsing, hensetting av materiell og mye mer. På betjente stasjoner bistår sporskifteren togekspeditøren med den utvendige stasjonstjenesten. I tillegg kommer praktisk øvelse og trening.

Hvordan fattet du interesse for Krøderbanen?

Litt jernbaneblod har jeg i årene sier Pål Stian ettersom min far var vognvisitør på Oslo V og på Sundland.

Som guttunge var jeg fasinert av de ulike fløytelydene som lokene ga fra seg. Jeg og en kamerat fant en gang et orienteringssignal som vi satte opp ved sporet, og derpå begynte alle lokførere å fløyte når de så skiltet uten at det hadde noen som helst betydning. Etter hvert tok jernbanen ned skiltet og de undret seg nok over hvorfor det var satt opp et orienteringssignal akkurat der.

Vi hadde hytte i Flå og vi kjørte stadig forbi Krøderen, og hva som foregikk der var jeg alltid nysgjerrig på. En av gangene jeg var å kikket i demonteringsverkstedet på Sundland kom jeg i kontakt med Bjørn Halling, og han anbefalte meg å ta kontakt og bli aktiv i Norsk Jernbaneklubb. Den gangen var det Bjørn Hall og Gretha Nyborg jeg fikk kontakt med. Men det var Arne Bergseth som satte meg og Lars Erik Stigen i jobb.

Jeg liker mekanikk og ting som har med elektronikk å gjøre og jeg fant etter hvert min plass på Krøderbanen. Privat er jeg også opptatt av mekaniske fag, og på deltid er jeg sensor for lærlinger i mekaniske fag i Buskerud fylkeskommune. Jeg ser mange flinke ungdommer som vil noe i arbeidslivet, og du kommer langt med et fagbrev.

Noen sier jeg er en Reodor Felgen og Petter Smart type ettersom jeg liker å fikse og reparere ting. Jeg har vært med på mange prosjekter på Krøderbanen, og damplokomotiver er fascinerende og står i en særstilling. Det ble derfor mange timer i lokstallen for å bli fyrbøter. Jeg kjører også skinnetraktor og robeltralle.

Krøderbanens telefon- og telegrafkurs synes jeg også er interessant, og jeg har vært med telegrafmesteren på stolpebytte og reparasjoner etter trefall flere ganger. Hjemme har jeg en telefonsentral med snorer og greier som mitt mobiltelefonnummer er rutet til. Her kan jeg sette over til blant annet ølbryggeriet jeg har i kjelleren forteller Pål Stian.

KrøderbaneNytt kommer innpå at Pål Stian har mange interesser. Det er ikke alle som er like god på kjøkkenet som i verkstedet, sier redaktøren av KrøderbaneNytt. Jeg liker å lage mat, fiske, holde kjøkkenhage og i Kørpehagen

har jeg plantet ulike krydderarter som vi bruker i matlagingen. Jeg tror de frivillige på Krøderbanen setter pris på fiskemiddagene jeg lager med selvfisket fisk fra Frøya.

For tiden er det mest spennende å holde på i verkstedet. Jeg er prosjektleder på istandsetting av det store engelske skifteløket type 215, og Levahn traktor 128. Det er mye arbeid som venter her.

På spørsmål om hvordan Krøderbanen ser ut om 30 år svarer Pål Stian at han er redd for at Krøderbanen kan bli et statisk museum. Rekruttering til krevende tjenester som å kjøre damplokomotiv, og ikke minst å ha en operativ lokomotivstall for drift og vedlikehold er avgjørende for framtiden. Jeg vet at lokomotivstall er under planlegging og det er viktig. Lokstallen fra 1872 holder ikke mål lenger. Det blir spennende å se hva framtiden bringer.

KrøderbaneNytt takker for samtalen og ønsker den nye opplæringslederen lykke til i jobben.

Opplæringsplaner på Krøderbanen

(Med forbehold om at den ikke er komplett)

Kjelpasser:

- Kjelpasserkurs (oppfyring av damplokomotiv)

Fyrbøter:

- Sporskifterkurs
- Kjelpasser kurs (kan starte dette ved fylte 16 år)
- Sikkerhetskurs I (godkjennelse som bremseprøver)

Lokfører:

- Sporskifterkurs
- Kjelpasserkurs (ikke nødvendig for motorvogn/skiftetraktor)
- Fullstendig bremsekurs
- Fullstendig sikkerhetskurs II (Trykk 401 M)

Motorvognfører:

- Sporskifterkurs
- Fullstendig bremsekurs
- Fullstendig sikkerhetskurs II (Trykk 401 M)

Togekspeditør:

- Sporskifterkurs
- Fullstendig sikkerhetskurs II (Trykk 401 M)
- Trykk 404.1 om togmeldingstjenesten

Togfører:

- Sporskifterkurs
- Fullstendig bremsekurs
- Fullstendig sikkerhetskurs II (Trykk 401 M)

Robelfører:

- Sporskifterkurs
- Fullstendig sikkerhetskurs II (Trykk 401 M)
- For stor robel (definert som lokomotiv) kreves fullstendig bremsekurs II

For å kunne betjene de ulike aggregatene trengs i tillegg typekurs og kjøretrening.

Andre viktige trykk en må være kjent med og må kunne slå opp i (listen er ikke uttømmende):

- Strekningshåndbok
- Håndbok for driftspersonalet
- Forskrifter for bruk av motorvogner, motorvognsett og skinnetraktorer
- Forskrifter for bruk av sikringsanlegg og systemer
- Prosedyrehåndbok for framføring av museumstog
- Kursbøker for damplokomotiver, motorvogner, skiftetraktorer, robeltraller m.v.

Opplæringsutvalgets e-post adr.:

Her står det litt om opplæring

opplaering.kroderbanen@njk.no

<https://njk.no/krb-frivillig>

Fra Kløttefoss stasjon 1958

«Stasjonsmester» Margot Korsbøen på Kløttefoss stasjon i 1958.

Foto: Sverre Heiberg/Oslo museum (tillatelse til gjengivelse er gitt)

Dette bildet dukket opp på Oslo museums sine hjemmesider uten angivelse av hvor bildet var tatt. På UHB startet de en undersøkelse om hvor det kunne være. Bildet ble sendt til Krøderbanen og Dag Waaler ble satt på saken.

Han mintes at det hadde vært en artikkel i Dagbladet om Krøderbanen en gang på 50-tallet der Sverre Heiberg var fotograf.

Han fant artikkelen i Dagbladet 15.06.58, og sammenholdt med en artikkel i Bygdeposten 23.05.58, der også Margot Korsbøen er avbildet. Da er det ingen tvil om at det er henne.

Bildet viser jernbanetelefonen, signalklokke (bare 1), bruddstedsvendere og muligens en linjevender for telefonlinje 190/215.

Driftsbestyrer Henrik B. Backer mener imidlertid at bildet er tatt på Krøderen stasjon.

Driftsbestyrer Henrik B. Backer i NJK driftsgruppen oppsummerer og ser framover

Så er denne sesongen og året omme. Siste kjøring med veterantog ble for barnehagen på Krøderen dagen etter kjøringen i forbindelse med julegrateningene. Det var hyggelig at vi fikk til å gjennomføre dette. Formidling av historien overfor barn og unge er viktig. Takk til de som stilte opp på en hverdag så vi kunne si ja til denne forespørselen.

Jeg vil også benytte anledningen til å takke alle som på forskjellige måter har stilt opp så vi har fått kjørt veterantog gjennom sesongen, enten det har vært på søndager eller andre dager. Dette gjelder ikke bare kjøring av tog, men også klargjøring før kjøring av tog eller opprydding etterpå. Det er gjennom gode besøksopplevelser vi sikrer et godt omdømme. Og et godt omdømme er kjempeviktig når vi skal søke om tilskudd til restaurering av rullende materiell eller bygging av magasinbygg for god oppbevaring av det rullende materiellet.

Magasinhallen

Det er veldig gledelig at vi greide å sette i gang arbeidet med å reise den nye magasinhallen på Kløftefoss. Fra vi søkte om tilskudd til hallen, til

denne er under bygging er det gått under et år. Det håper jeg blir lagt merke til. Dagfinn Lunner har gjort en god innsats med å søke om tilskudd fra ulike hold, og har fått gjennomslag fra flere. Buskerudmuseet med Rudi i spissen har god kontroll over prosessen og har også bidratt. Takket være initiativet fra stortingsrepresentant Kathy Lie, hvor Krøderbanen ble tilført 5,0 millioner kroner ekstra på statsbudsjettet, må heller ikke glemmes.

Til neste år vil vi starte arbeidet med å bygge en ny lokstall for lokomotivene våre. Det er takket være påvirkningsarbeid gjennom flere år overfor ulike beslutningstagere at vi kan gjennomføre dette. At sikring av historisk rullende materiell fra jernbanen kom med i regjeringserlæringen for den nåværende regjering, er viktig her. For dette har bidratt til at statsforvaltningen må prioritere nettopp dette. I forbindelse med Arendalsuken tidligere i år ble det tatt kontakter overfor ulike politikere for å sikre at dette blir videreført dersom det blir regjeringsskifte. Uansett er det svært viktig at vi opprettholder oppmerksomheten rundt behovet for sikring og vedlikehold av det historiske rullende materiellet. Og en måte å gjøre det på, er å sørge for at togene kjører på Krøderbanen. Så alle som bidrar til at vi kan kjøre tog på Krøderbanen og sørge for gode opplevelser, bidrar til at vi opprettholder vårt gode

omdømme. Og vårt gode omdømme er igjen kjempeviktig for å oppnå tilskudd og velvilje som vi er fullstendig avhengig av!

I verkstedet i vinter og frem mot sesongen skal det jobbes med flere ting:

Lokomotiver

21b 225:

Buskerudmuseet utbedrer fronten av tendertanken med kulltrau. Når det er gjort, skal loket deles og tenderen plasseres i Tingvallahallen. Det skal gjøres forskjellig vedlikeholdsarbeid på loket i løpet av vinteren og våren. Blant annet skal fjærene til løpeboggien demonteres og overhales.

Skd 206.35:

Har stått i verkstedet i hele høst. Buskerudmuseets ansatte har malt den ut- og innvendig. Det er ikke plass til den inne i vinter, men den skal inn igjen til våren for å bli komplettert med påskrifter og en del annet.

Skd 215.104:

Overhaling av motoren fortsetter. I løpet av året er toppene med sylindrene demontert. En frostsprengt topp skal byttes ut med en brukt som ble anskaffet for noen år tilbake. Det er anskaffet nye deler, blant annet innsugings- og

eksosventiler. Det er faktisk mulig å anskaffe nye deler til en så gammel motor. Det er egentlig fantastisk. Inne i toppene er det en del rust i kanalene for kjølevæsken. Dette skal man forsøke å fjerne med saltsyre. Det er anslått at motoroverhalingen vil komme på omkring kr 100 000,-. Ellers er det igangsatt oppussing av førerhuset inn- og utvendig

Skd 220.167:

Denne trenger litt gjennomgang av bremsestellet ettersom den sliter litt skjevt på bremseklossene. Tiltakene her er trolig ikke så omfattende, og det kan være aktuelt å demontere deler av bremsestellet og utbedre dette i verkstedet. Dermed er det mulig å gjøre litt med denne, selv om det er ikke blir plass for den innendørs. Det er også ønskelig å male opp traktoren utvendig, men det får vi komme tilbake til våren.

Skd 220.182:

På denne må motoren overhales. Vi ser for oss å plukke frem en reservemotor som etter overhaling erstatter den nåværende motoren. Det er usikkert om vi får prioritert dette før neste sesong, men det er lov å håpe.

Personvogner

BCZo 31:

Det er ønskelig å få tilbake tilbudet vi hadde overfor besøkende som er

bevegelseshemmede. Imidlertid må det gjøres litt med vognen før vi kan ta den i bruk igjen. Boggiene trenger en gjennomgang ettersom vognen ikke har vært i bruk på flere år. Innvendig har malingen i taket begynt å flasse og må utbedres. I andreklasseseupeen er det nødvendig å gjøre noen tiltak med setetrekkene som er i dårlig forfatning. Rullestolheisene trenger også gjennomgang og service.

Co 85:

Denne fikk "nye" boggier tidligere i år. Det gjenstår å justere fjærene i boggien så man oppnår tilstrekkelig klaringer og at vognen ligger i korrekt høyde over sporet. Det skal også gjøres en del innvendig i vognen, før den får årskontroll og kan tas i bruk igjen. Vogn 85 er en ordentlig veteran på Krøderbanen og har kjørt i veterantogene helt tilbake til 1977. Det skal bli hyggelig å få den i trafikk igjen.

CF 548:

Pipeløpet for schweitzerapparatet under vognen skal fullføres. Batterikasser og bremsestell skal overhales. Trykkluftsrør for trykkluftbrems skal undersøkes for å avklare om de trenger utskifting eller ikke. Rammen skal rengjøres og males innvendig og nålebankes utvendig før grunning og maling. En knuteplate i melolom rammebjelke og endebjelke skal byttes på grunn av rust.

Innvendig skal det fjernes en del maling i taket før maling.

F 2019:

Planlegges malt opp utvendig til påske

CF 3552:

*Konduktørvogn CF 3552 sine fjærer sendes til Sverige for vedlikehold
Foto: Henrik B. Backer*

Fjærene er demontert og skal sendes verksted i Sverige for kontroll og utbedring. Her blir det sendt med reservefjærer som reservedeler i tilfelle skader. Vognkassen skal pusses og oljes utvendig.

Internmateriell

Robeltilhenger 30-37-4008:

Denne skal Buskerudmuseet overhale og utstyre med nytt dekke i løpet av vinteren. Dette innebærer også utskifting av bremsesyndre for trykkluftsbremsen. Heldigvis er dette ennå handelsvare. Tanken er at den skal koples sammen med Robel 12 og brukes i forbindelse med banevedlikeholdet.

Stikkbyttmaskin:

Denne kom til Krøderbanen i 1998. Det er ønskelig å få gjort en del vedlikehold på denne så vi er sikre på at den fungerer som den skal. Den har også behov av oppmaling. Denne vil trolig bli tatt inn i verkstedet når robeltilhengeren er ferdig

I løpet av høsten har flere materiellenheter fått nytt lagringssted. Til sammen 250 meter med materiell er borte fra Krøderbanen. Dette er materiell som ikke har interesse for Krøderbanen i fremtiden. Planlegging av transporten, klargjøring av det rullende materialet og gjennomføring av transporten ble gjort med våre egne folk i samarbeid med Onrail. Det er svært tilfredsstillende at gjennomføring av transporten skjedde uten noen uhell eller avvik. En stor takk til de som stod for dette, og til Onrail som var operatør

Avslutningsvis vil jeg takke alle for gode bidrag for at vi kan sikre og bevare Krøderbanen som kulturminne. Som museum har Krøderbanen godt omdømme og myndighetene har tillit til at vi benytter tilskuddene vi får på en god måte. Det er gjennom å tilby gode opplevelser og kunnskaper om samfunnet vårt at vi bygger opp under omdømmet vårt. Derfor er mitt ønske for det neste året at vi fortsetter den gode jobben vi er gode på og heier på hverandre. Jeg ønsker alle en riktig god jul og et godt nyttår, og på gjensyn!

Beste hilsen Henrik

Navneendring på UHB

I ekstraordinært medlemsmøte 17. oktober 2024, og det ble enstemmig vedtatt å endre foreningens navn fra "Venneforeningen Tertitten" til "Urskog-Hølandsbanen Driftsgruppe".

Alle som var registrert som aktive medlemmer i Venneforeningen er nå medlemmer i Urskog-Hølandsbanen Driftsgruppe. De som var støtte-medlemmer flyttes over til en underavdeling av foreningen, som arver navnet Venneforeningen Tertitten.

Lagres inntil videre på Snarum

Tekst og foto: Henrik B. Backer

Billettrykkeriet på Nordstrand er demontert og flyttet til lager på Snarum. Årsaken er at Bane Nor trenger lokalene i bygget på Nordstrand selv. Før vi kan gjenoppta trykking av Edmondsonske billetter må ha nye lokaler. Det er foreslått å sette opp et bygg for dette bak stasjonsbygningen på Kløftefoss, kombinert med toaletter for de besøkende. Om vi skal satse på å flytte en gammel jernbanebygning eller bygge nytt er ikke besluttet ennå.

Geita er sendt til Geithus

Av Jørgen R. Nøkleby

Dampakkumulatorloket "Geita" forlot Krøderbanen og Kløftefoss onsdag 20.11 for å bli tilbakeført til fabrikkområdet til tidligere Union-Geithus, hvor loket var i drift mellom 1910 og 1969. Da loket ble tatt ut av drift ble det stående på fabrikkområdet inntil Norsk Jernbaneklubb overtok det i 1971. Da ble det trukket til Kløftefoss hvor det har vært oppbevart siden. Den stod utendørs, men ble etter hvert plassert under tak.

På Geithus skal det settes opp tak og glassvegger omkring loket. Det er Geithus vel som har tatt initiativ til tilbakeføringen. Samtidig med at loket ble tilbakeført, ble også fabrikkskiltene overlevert fra Krøderbanen.

En lokal person hadde tatt vare på bjella til loket og den skal etter planen henges opp når det får tak og vegger rundt seg

Da vi overtok loket fikk vi også vite at "Geita" var kortformen av lokets egentlige tilnavn - "Bjellegeita". Nå var det bare "Geita" vi overtok, for lokets bjelle ble igjen på Geithus - den ville de ikke gi fra seg.

Musa har startet arbeidet med å rigge seg til i Krøra for vinteren

Å ha gratis oppvarmet bolig og tilgang til å gnage og spise på kabelisolasjonene må være en drømmesituasjon for musa, sier Tommy Thowsen til KrøderbaneNytt.

Ved visitasjon i signalkiosken Krøra kunne han se tydelig spor etter musemøkk, og tendenser til at grasstrå dras inn for å få det lunt og fint.

Det blir ingen gratisbolig i vinter. Rundt kabelinntaket er det nå foret opp med stålull og silikon slik at inngangen er sperret. Ja selv langs gulvlistene er det smurt på silikon. Nå skal signalkiosken være tett. Jeg vil ikke ha en gjentakelse fra tidligere da musa hadde spist på kablene, og mye måtte rettes opp før signalene ved planovergangen kunne virke, sier Tommy bestemt.

Jørgen R. Nøklebys første tur som lokfører i persontog

Foto: Lokfører Jørgen R. Nøkleby klar til avgang med tog nr. 24 fra Kløftefoss

Foto: 02.12.24 Dagfinn Lunner

Toget ble kjørt for Noresund og Krødsherad barnehager. Julenisse var om bord og det ble servert julegrøt.

Jørgen er til daglig lokfører i godstogselskapet Onrail, men han ble først i sommer godkjent som lokfører på Krøderbanen. Dette var Jørgens første tog som lokfører i persontog.

Robel 12 har fått en nyrevidert togtelefonapparat

Foto:
Robelfører Helge Nordbakken viser stolt fram den ny reviderte togtelefonen han nylig fikk av telegrafmesteren.

I driftshåndboken er bestemmelsen om å ha med togtelefon i tog tatt ut. Har aggregatet et togtelefonapparatet kan det likevel brukes ved behov eller i en gitt situasjon for å komme i kontakt med betjent stasjon.

Via kontaktpunkter langs linjen kan lokfører/togfører koble opp apparatet og ringe opp nærmeste betjente stasjon. I en krisesituasjon skal det ringes et langt

ringesignal og alle stasjoner har plikt til å svare på dette anropet. Togtelefonapparatet er på denne måten et beredskapstiltak, og Krøderbanen holder vedlike gamle rutiner. Togtelefonapparatet er restaurert og satt i stand av Aksel Syflestad Lister.

Telegrafavdelingen vil fortsatt vedlikeholde de kontaktpunktene vi har for tilkobling av togtelefon.

Det er kontaktpunkter ved:

- Endestolpe ved Krøra plo
- Ved km. 120
- Ved Lia hvilebu (telegrafavdelingens depot)
- Ved krysskoblingsskap på Morud
- Ved Gubberud hvilebu
- Ved km. 106,5 (Syslebakken)
- Ved km 99,4 (Grøtterudsletta)
- Ved innkjør Vikersund st

I de gamle NSB instruksjonene for telegraftjenesten (1928) skjer oppringing ved hurtig og uavbrutt ringing med apparatets ringesveiv i minst 10 sekunder.

Melder ikke hovedstasjonen seg, spørres fra andre stasjoner «Hvem der»? Derpå anmodes en av de stasjonene som har meldt seg om uoppholdelig – pr. telegraf eller telefon – å kalle hovedstasjonen til telefonen. Vedkommende stasjon kan også formidle beskjed til hovedstasjonen.

Positive erfaringer med å ha kjøkkenansvarlig i driftshelgene

Som kjent ble det fra årets kjøresesong innført en ordning med kjøkkenansvarlig i helgene. Personen skal sørge for innkjøp og middagslagning og samtidig ha et oppsyn med matkasseoppgjøret.

Jim Hagen Warp, Pål Stian Wahlquist og Dagfinn Lunner som stort sett har vært kjøkkenansvarlige i driftshelgene er fornøyd med hvordan det har fungert. Folk har med noen unntak vært flinke til å skrive seg opp på middagslisten så vi har kontroll på hvor mange det skal lages mat til, og folk har i etterkant betalt for bespisningen. Bare noen få står til rest med betalingen hvis vi ser etter på listene. Kontantoppgjør har vært det vanlige, men det har vært mulig å vippse til den som har handlet inn matvarer.

Stordriftshelgen ble det servert middag og frokost til 33 personer. For anledningen var det da engasjert en egen frokostkock. Vi er flinke til å håndtere store bespisninger for å skryte litt av oss selv.

Bedre lys ved togekspeditørbordene

Foto: Txp-bordet på Sysle med «skomaker» lampe.

Telegrafavdelingen har sørget for at Sysle og Snarum stasjoner har fått bedre lys ved txp-bordene. Det er montert såkalte «skomakerlamper» og Per Thorstensen har vært behjelpelig med å skaffe til veie lampeskjermer. Tvinnet lampeledning og retro isolatorer er kjøpt inn.

Ser på bildet at Sysle trenger en ny kontorstol som er mer tidsriktig. Noen som kan skaffe?

Spøkelsestoget var populært

Foto: Skummel stasjonsbetjening på Krøderen

Enten du liker Halloween feiring eller ikke så har det kommet for å bli. Moro er det for unger i hvertfall. Krøderbanen kjørte i år for andre gang i historien hallowintog.

Denne meldingen sendte Anders Linnerud ut ved 12-tiden lørdag – 6 timer før avgang:

Da er spøkelsestogene utsolgt, med 211 reisende på begge avgangene. Forhåndssalget av billetter er derfor nå stengt.

Vi har mulighet til å selge noen få ekstra billetter på Krøderen stasjon dersom det er noen som ikke kommer av de som har kjøpt billetter.

Ved tellinger i togene viste det seg at vi hadde 226 reisende på begge avgangene med spøkelsestogene i går, det vil si totalt 452 reisende.

Om vi legger til de som kom til Krøderen stasjon uten å kjøre tog, vil vi anslå at vi hadde omtrent 500 besøkende på lørdag.

Det var god stemning og mange fornøyde passasjerer 😊

Det var visst nok noen som så spøkelser på Kløftefoss, men det må vel skyldes synsforstyrrelser.

Krøderbanens venneforening søker ny leder

Ola Ingvoldstad som har vært mangeårig leder av venneforeningen har sagt at han vil trekke seg fra vervet av helsemessige årsaker.

Ola Ingvoldstad tok i 2004 initiativ til opprettelsen av Krøderbanens venneforening. Han har vært leder i alle år, bortsett fra i 2004 og 2005 da Knut Henning Honerud var leder.

KrøderbaneNytt mener at venneforeningen så klart har sin berettigelse. De har fått gjennom mange ulike prosjekter gjennom tidene og bidratt til utvikling ved Krøderbanen. Det største de har fått gjennomført er gjenoppbygningen av tømmerrampen på Kløftefoss. Snarumsklokken må heller ikke glemmes, og nå siste år lekelokomotivet på Krøderen stasjon.

Det vil være trist om venneforeningen ikke finner noen ny leder med den følge at foreningen legges ned.

Ola Ingvoldstad skriver til KrøderbaneNytt:

Vi jobber med etablering av nytt styre. Har sendt ut forespørsel til alle medlemmene om det er noen som vil bidra. Det er behov for kandidater til alle styreverv.

Jeg trekker meg som leder av helsemessige årsaker. Så på årsmøte, som er berammet til 10. februar, må vi ha et nytt styre på plass. Hvis ikke vi får til det vil nok årsmøte innstille på at Krøderbanens Venner legges ned.

Nye styrekandidater må melde sin interesse innen 1. januar 2025!

Sittende styre vil lansere kandidater til det nye styret den 15. januar.

Så vil det nye styret velges på årsmøte 10. februar.

Alle medlemmer har fått info/beskjed om dette!

Gave i forbindelse med Kjetil Pedersens bortgang

Ola Ingvoldstad opplyser at det i forbindelse med Kjetils bortgang ble gitt minnegaver på til sammen kr. 2.996 kr. til venneforeningen. Leder Ola Ingvoldstad takker på vegne av venneforeningen hjerteligst for dette.

KrøderbaneNytt lyser fred over Kjetils minne. Han hadde en lun humor og var en fast medarbeider på Krøderbanen hver sommer.

Årets juletog, julemarked og julegrantenning på Krøderen stasjon

Av Anders Linnerud

Første søndag i advent ble det kjørt juletog, med to turer mellom Krøderen og Kløftefoss. Samtidig som det ble arrangert julemarked på Krøderen stasjon, før det hele ble rundet av med tradisjonsrik julegrantenning.

Juletogene ble kjørt med personvogner og to skinnertraktorer. Vognene var pyntet med lyslenker og oppvarmet på forhånd med byggvarmere. I tillegg hadde toakslingene virksomt fyringsanlegg, slik at det ble god lunk i toget.

Til sammen 189 reiende tok turen og det var god stemning underveis. På Kløftefoss stasjon ble toget tatt i mot av togekspeditør og juletreet var også tent der for første gang. Besøkende som tittet inn i stasjonsbygningen ble belønnet med en liten sjokoladehilsen.

Julemarkedet var også en suksess, med mange boder med ulike produkter.

Mange benyttet anledningen til å kjøpe julegaver og smake på det spiselige.

Vår egen salgsavdeling kunne melde om at det hadde gått hele 15 liter med vaffelrøre.

Etter siste juletog var det klart for julegrantenning. Et særdeles flott juletre med mange lys ble tent av stasjonsmester Solveig Andersen presis kl. 16.00.

Deretter var det sanger med gang rundt treet, før nissene kom med godteposer til barna. Det var rundt 300 til stede på stasjonen under julegrantenningen.

Vi takker Krøderen Velforening for det gode samarbeidet med arrangementet!

Togfører Magne Seierslund legger til at artisten Vaarin benyttet anledningen til å gjøre opptak i toget til ny musikkvideo som blir sluppet i løpet av vinteren. Artisten lot seg også imponere over gjestfriheten og julestemningen.

- For en gjeng, dere er fantastiske, sa Vaarin før hun forlot Krøderen.

Artisten Vaarin og betjeningen på Krøderen stasjon; txp Solveig Andersen og txp asp. Jim Hagen Warp. Foto: Anders Linnerud

Skattefrie gaver 2024

Konto: 3411.29.16042

Innbetalingen må merkes med fullt navn, adresse og person nr.

Person nr. kan oppgis til NJK kasserer: kasserer@njk.no eller på telefon til kasserer tlf.: 990 22 385.

Merk innbetalingen til ønsket formål på Krøderbanen:

- A) Vognhall Kløftefoss
- B) Reparasjonsfond for lok 236

Innbetalingen må skje innen 31.12.24 for å få skattefradrag.

Den dampdrevne vannpumpen fra 1891

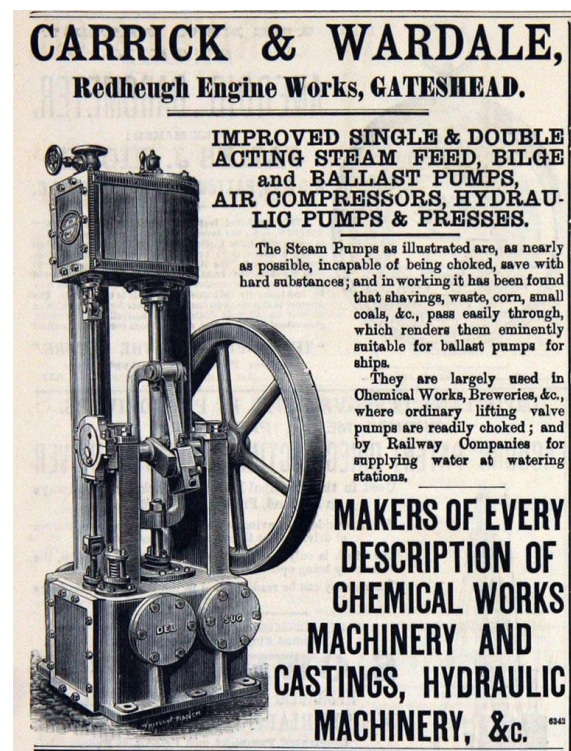

Foto: Henrik B. Backer

I godshuset på Krøderen har den gamle dampdrevne vannpumpen fra lokstallen på Eidsvoll stått i mange år, og den har ikke gjort så mye at av seg. Folk har knapt nok visst hva det var.

Den er ifølge fabrikkskiltene patentert i 1891 og er bygget av maskinverkstedet Carrick & Wardale.

Det er ikke tenkt at vannpumpen skal inngå i den nye utstillingen i godshuset, og den må derfor få en annen plassering.

På Google fant KrøderbaneNytt denne reklamen for dampdrevet pumpe fra Carrick & Wardale. Den likner veldig på Krøderbanens.

Jernbanemuseet søker lokpersonale

Av Vasco T. Duarte
Konservator Jernbanehistorie
Tel: (+47) 40 44 88 80

Det er muligheter for å tjenestegjøre på damplokomotiv Jernbanemuseet sommeren 2025.

Dette er ment som et praksistilbud for aktive medlemmer på museumsbaner som har interesse for drift av damplokomotiver.

Minste krav er godkjent helseattest og godkjenning som museumsbane-fyrbøter.

Sesongen varer fra 1. juni til 17. august og det kjøres hver dag utenom 1. og 2. juli.

Jernbanemuseet har gått i samtaler med Universitet i Innlandet om å få leie 2 hybler i sommer.

Personalet som blir godkjent på Tertittbanen etter skriftlig og teoretisk prøve får også lønnet arbeid.

Ta kontakt med meg dersom det er noen spørsmål.

**Vår nye museumspedagog
Endre Opheim har startet opp
og han ønskes velkommen**

Av Dagfinn Lunner

Endre Opheim på plattformen på Krøderen stasjon – desember 2024

Endre Opheim (30) startet opp i sin nye jobb som museumspedagog på Krøderbanen 1. oktober 2024. Han har ikke ennå opplevd en sommersesong, men han har allerede fått et inntrykk av hva vi holder på med gjennom både spøkelsestog og julekjøring.

Endre sier at det er interessant å jobbe på Krøderbanen, og få være med på å videreutvikle museet. Det er mye å ta av innenfor både det tekniske- og kulturhistoriske.

Min hovedoppgave blir formidling, men for et lite museum som Krøderbanen må jeg delta i ulike oppgaver. For tiden er jeg med på å forberede den nye utstillingen som skal presenteres neste sommer i godshuset på Krøderen. Her er det et utmerket samarbeid med profesjonelle museumsutviklere. Dette lover for at sluttresultatet bør bli bra, sier Endre.

Endre sier som Rudi Austheim at Krøderbanen må øke egeninntektene, og et nytt utstillingsrom hvor besøkende kan tas i mot er et skritt videre for å øke besøkstallene. Det åpner for at blant annet barnehager og skoleklasser kan komme på besøk.

Noresundbeboeren Endre Opheim som kommer fra Stange i Innlandet har studert historie og et fag som for undertegnede var

ukjent: museologi. Med den bakgrunnen bidrar Endre med at ny kompetanse er tilført Krøderbanen.

På spørsmål om interesser utenom jobben svarer Endre at det går mye i lesing, litt trening, og brettspill med venner. Jeg var også med å starte en amatørteatergruppe, og er med på en oppsetning i året om vi får det til.

KrøderbaneNytt takker for intervjuet og ønsker Endre velkommen til Krøderbanen, og at det utvikles et godt samarbeid med driftsgruppen.

Wikipedia:

Museologi, også kalt museumsvitenskap, er det vitenskapelige studium av museer og museumsvesen og særlig hvilken rolle de har hatt i vitenskap og utdanning under forskjellige historiske og politiske rammebetingelser, og hvordan organisere og klassifisere museumssamlinger og utstillinger.

Vegetasjonsrydding høsten 2024

Et stort mannskap stiller opp for å være med på de tradisjonelle ryddehelgene om høsten.

I år var det prioritert å rydde langs sporet delvis langs Skytterbaneveien nord for Snarum stasjon. Her var det mye buskas og ikke minst noen store furu- og bjørke-trær. Med profesjonelle karer som Kristian Nøkleby og Per Martin Kjeldaas ble de store trærne felt presis uten å komme borti telefon- og telegraflinjen.

Kvist ble brent på bålet, men de store stokkene ble samlet inn til ved. Skjæringen der vi holdt på har i alle år vært et fuktig område og dette merkes med et ujamnt jernbanespor.

Ved ryddingen kom et steinsatt brukar bedre til syne. Skytterbaneveien gikk tidligere i bru over Krøderbanen.

Området der det ble ryddet.

Foto: Carl Fr. Thorsager, 1969

Oversiktsbilde fra 1953.

Foto: Widerøe.

Vi ser den nye Hallingdalsveien bygges parallelt med Krøderbanen. Bro er for lengst borte, men et brukar på venstre side står der fortsatt.

Det kom mer til syne etter høstens vegetasjonsrydding. Telegrafstolpene står på samme plass som i dag.

Den andre ryddehelgen ble viet området syd for tunnelen mellom km. 118 og 119. Her har det blitt oversiktlig og fint.

Huggegeneral Alexander Westerlund og han frue Mette sørget for god bespising til alle deltakere. I alt 531 dugnadstimer timer ble lagt ned på begge helgene.

Huggegeneralen er som alltid veldig fornøyd med innsatsen og resultatene.

Kaffekø. Herr Lyngstad og herr Westerlund ser fram til å få seg nytrukket kaffe tilberedt på gassblusset

Før og etter bilder

Det nytter med vegetasjonsrydding. Bedre sikt for reisende med Krøderbanen og for trafikk på Skytebaneveien.

Ved Skytebaneveien, Snarum
Foto: Henrik B. Backer

Legg merke til at det også ble rensset opp i grøften.
Foto: Henrik B. Backer

KrøderbaneNytt ønsker sine lesere
god jul og et godt nyttår

Årets juletre på Krøderen – et særdeles
flott juletre